

zeurt niet over gif

ren de hulpstof C8 (of PFOA) gebruikt en uitgestoten. Al in 1981 vraagt Dupont zich intern af of die stof schadelijk is voor de omgeving, blijkt uit documenten die deze krant heeft ingezien. Over die zorgen wordt ook met de vestiging in Dordrecht gesproken. Zo worden al in 1981 bloedtests uitgevoerd onder werknemers van Dupont Dordrecht. „Omdat C8 oogafwijkingen veroorzaakt bij ongeboren ratten”, schrijft het hoofdkantoor in Amerika aan de Nederlandse collega's. In 1992 brengt een delegatie uit de VS een bezoek aan Dordrecht om te praten over C8. Onderdeel is een 'C8 toxicity presentation', staat in het verslag. Daarin geeft het hoofd van Duponts Amerikaanse laboratorium een 'diepgravende toespraak over de giftigheid van C8' en over de mogelijkheid dat de stof kankerverwekkend is. De presentatie wordt volgens het verslag 'goed ontvangen'.

Geen issue

Maar meldt Dupont iets van die discussie aan de autoriteiten? Betrokken bestuurders uit die periode zeggen van niet. Hans van der Vlist, van 1986 tot 1995 gedeputeerde van de provincie Zuid-Holland, kan zich 'geen enkele discussie' herinneren over de stof. „Ik heb in die jaren nooit iets over die stof C8 of PFOA gehoord”, zegt ook Cok Sas, milieuwethouder in Dordrecht van 1994 tot 1998. „Dat er sprake was van gevaar rond C8, heeft mij nooit bereikt.” De uitstoot van gevaarlijke stoffen door Dupont was 'überhaupt geen issue', zegt Van der Vlist. „Als ik er nu naar kijk, vraag ik me wel af: hoe kan dat nou, dat we daar al die jaren niet van geweten hebben?”

Er mogen dan geen alarmbellen afgaan in het provinciehuis en het Dordtse stadhuis, aan de andere

“
Zodra we
over uitstoot
begonnen,
kregen we te
horen: Doe
niet zo moeilijk

▲ **Burgemeester Martin Boevee van Sliedrecht maakte zich wél zorgen over de fabriek. Hij raadpleegde milieudeskundige Johan Vollenbroek (onder).**

FOTOS RICHARD VAN HOEKEN/OMROEP FRYSLAN

kant van de rivier – in Sliedrecht – windt men zich wél op. Een groepje inwoners maakt zich zorgen over wat er aan de overkant de lucht in gaat. Net als de burgemeester van Sliedrecht, Martin Boevee. „Wij vroegen Dupont: we willen minder uitstoot, want we weten niet wat die met onze gezondheid doet. Nou, dat werden nijldige gesprekken. Dupont wilde niks veranderen.” Als de gemeente naar de provincie stapt, volgt nog meer weerstand. Boevee: „We werden als lastig ervaren. Het vertrouwen in Dupont was groot, de provincie vond de vergunning uit 1998 nog prima. Het gevoel was: daar heb je die lui uit Sliedrecht weer. Dat kregen we ook te horen: doe niet zo moeilijk.”

Sliedrecht benadert milieudeskundige Johan Vollenbroek, om te helpen in de strijd. „Dupont had een veel te ruime vergunning”, zegt Vollenbroek nu. „Ze mochten stoffen uitstoten waarvan wij niet wisten of die schadelijk waren. Over C8 hadden we het nog niet eens – want die stof stond niet in de rapportages die wij kregen.” Sliedrecht eist een veel strakkere vergunning voor Dupont, en stapt zelfs naar de Raad van State om die af te dwingen. Die geeft Sliedrecht in 2009 gelijk. Vollenbroek: „De provincie had gewoon geen zin om kritisch te zijn richting een grote werkgever.”

De provincie zegt in een reactie dat er continu focus was op terugdringing en later uitfasering van C8. Maar de stof stond simpelweg nog niet te boek als 'zeer zorgwekkend', zoals nu. Het had de minder zware classificatie gO1. „In gesprekken met Dupont werd, buiten die status, geen bijzondere lading toegekend aan de gevaareigenschappen van de stof”, schrijft de provincie in een reactie.

In Amerika wordt intussen wél steeds meer duidelijk over de gevaren van C8-uitstoot. In 2004 krijgt het bedrijf een recordboete van 16 miljoen dollar, omdat het sinds 1981 signalen heeft verzwegen dat C8 schadelijk kan zijn voor de volksgezondheid. In 2005 begint een bevolkingsonderzoek

onder 70.000 Amerikanen, dat moet uitwijzen of er een link is tussen de stof en een reeks ernstige aandoeningen.

Maar in Nederland geeft Dupont niets door aan de instanties, zegt Erik van Heijningen, van 2003 tot 2011 milieugegedeputeerde bij de provincie Zuid-Holland. „Ik heb geen enkele herinnering aan de stof C8 of discussies daarover”, zegt Van Heijningen, die alleen schriftelijk op vragen wil reageren. Ook voormalig milieuwethouder én gedeputeerde Govert Veldhuijzen herinnert zich geen enkele melding van Dupont over de zorgen om C8. De provincie Zuid-Holland bevestigt dat: „Voor zover ons bekend is de provincie niet op de hoogte gesteld van Amerikaans onderzoek.” Milieudeskundige Vollenbroek denkt wel te weten waarom. „Dupont had kennelijk nog geen betaalbaar alternatief voor C8. Het was gewoon een centenkwesitie.”

Rekenfout

Eind 2012 komt de eerste serieuze barst in het Nederlandse imago van het bedrijf. Dupont moet de provincie melden dat het jarenlang meer van de schadelijke stof HFP heeft uitgestoten dan was aangenomen. De provincie doet aangifte. Maar de discussie slaat al snel dood: het OM besluit Dupont niet te vervolgen, en de gemeenteraad vraagt niet door. „Dat had alles te maken met dat imago van Dupont”, zegt VVD-raadslid Dirk Pols, inmiddels wél kritisch over de handelswijze van het bedrijf. „Dupont noemde het een rekenfout. Ik kon me niet voorstellen dat ze de boel hadden belazerd.”

Pas in 2015 verandert er echt iets. De website Follow the Money bericht over de Amerikaanse rechtszaak, en legt een link met de fabriek in Dordrecht. Het AD achterhaalt documenten waaruit blijkt dat het bedrijf al decennia op de hoogte is van mogelijke gevaren. Ook de provincie doet opnieuw onderzoek en ontdekt dat Dupont mogelijk meer C8 uitstootte dan het volgens de vergunning mocht. De provincie heeft inmiddels aangifte gedaan. Het OM onderzoekt de zaak.

Dupont Nederland reageert niet op de kwestie, omdat de chemische activiteiten – en daarmee ook de C8-historie – vorig jaar zijn overgenomen door het afgesplitste bedrijf Chemours. Dat stelt ervan overtuigd te zijn dat Dupont altijd verantwoordelijk heeft gehandeld. „Het bedrijf heeft altijd gedetailleerde gegevens aan de overheid verstrekt over de stoffen die werden gebruikt”, schrijft Chemours in een reactie. „Daarnaast heeft het bedrijf in jaarverslagen bekendgemaakt over welke emissies en stoffen aan de overheid is gerapporteerd.” Volgens Chemours heeft Dupont juist altijd vooropgelopen in het terugbrengen van risico's, onder meer door de oprichting van een eigen toxicologisch laboratorium. „De resultaten over PFOA van dit lab heeft DuPont met de fabriek in Dordrecht gedeeld. Ook naar de overheidsinstanties in Amerika is DuPont altijd open geweest over PFOA.”

Toezicht

De provincie Zuid-Holland stelt in een reactie 'nooit met bedrijven te onderhandelen over veiligheid', en altijd correct vergunning te hebben verleend en toezicht gehouden op grond van toenmalige wet- en regelgeving. „Bedrijven zijn primair zelf verantwoordelijk voor de veiligheid.”

De overheid is in de maling genomen, zegt oud-burgemeester Boevee. Hij is diep teleurgesteld in Dupont. „Het heeft alle discussies rond de stof bewust niet genoemd, terwijl men wist dat het gevaarlijk was. Dupont wist donders goed dat er in de VS een strafzaak liep, maar vertelde ons niks. Ze hebben het moment dat ze met C8 moesten stoppen, gewoon willen vertragen.”

Vollenbroek noemt de zaak een 'grote misleiding' van de autoriteiten. „Dit is een uitzonderlijke vorm van verdoezelen geweest, zelfs voor de chemische sector. Het heeft kunnen gebeuren door een lakse houding van de provincie, die totaal niet kritisch was. En Dupont heeft daar op een grove manier misbruik van gemaakt.”